ИНТИЗАМ ҺАМЫНЫН ВӘ ҺӘР КӘСИН ГАЈҒЫСЫДЫР

ШӘРӘФ НАМИНӘ, ВИЧДАН НАМИНӘ

ЈАЗЫЧЫНЫН ГЕЈДЛӘРИ

Мүхтәлиф јерләрдә олмағы, адамларла көрүшмәји севдијим үчүн тез-тез сәфәрләрә чыхырам. Бу сәфәрләр заманы көрдүјүм ән чох әмәк адамлары олур, онларын әмәлләри, сөһбәтләри мәни һәдсиз дәрәчәдә марагландырыр. Көрүшләр сонра очеркә, һекајәјә, ше'рә чеврилир. Истәр Нефт дашларында, истәр памбыг тарлаларында, үзүм бағларында, истәр мәктәбләрдә, истәрсә дә заводларда раст кәлдијим адамларын һамысыны мүһүм бир чәһәт бирләшдирир: өз әмәјинә дәрин мәһәббәт, буну шәрәф иши билмәси, мәс'улијјәт һисси вә вичдан борчу! Бу адамлар үчүн шан-шөһрәтдән, сәрвәтдән даһа чох вәтән вар, халг вар, бөјүк арзулар, бөјүк фикирләр вә мәгсәдләр вар. Буна көрә дә онларын давранышы, һәрәкәтләри, әмәлләри вә сөзләри бүтөвдүр, мөһкәмдир, гәтијјәтлидир...

АЗӘРБАЈЧАН КП МК-нын бу ил ијунун 15-дә кечирилән пленумунун материалларыны охудугда дәрһал көзләримин гаршысында көрдүјүм фәдакар вә мәрд адамлар дајанды. Белә адамлар биздә о гәдәр чохдур ки, һәр јердә улдуз кими ишыглы көрүнүрләр. Һеч шүбһәсиз, һардаса мәс'улијјәтсиз, сәһләнкар, өз ишинә сојуг јанашанлар да вардыр, анҹаг онлар һеч кәсин нәзәр-диггәтини чәлб етмир, көлкә кими һәмишә узагда галыр, нәдәнсә горхур, чәкинир, кизләнирләр. Әмәк — һәр шејдән әввәл, инсан үчүн шәрәф иши, вичдан иши олмалыдыр. Бу заман интизамдан да, гајда-ганундан да, наилијјәтләрдән вә гәләбәләрдән дә сөһбәт ачмаг олар. Әмәјә шүурлу мүнасибәт вичданла бағлыдыр. Вичданлы адамын өз ишинә, сәнәтинә сәһләнкар мүнасибәт бәсләмәсинә инанмаг олмур. Сон илләрдә исә белә вичданлы адамларын сајы гат-гат артмышдыр.

КЕЧӘН ИЛ ЈАЈДА һејвандарларын һәјаты, иши илә јахындан таныш олмаг үчүн **Гах рајонунун** уча дағларына галхмышдым. Илису кәндиндән узагда, **Нурмәммәд Мәммәдовун** 15 нөмрәли бригадасына кедиб ики-үч күн орада галдым вә бригада үзвләринин бөјүк фәдакарлығынын шаһиди олдум. Онлар нә күндүз билирләр, нә дә кечә, санки һеч јатмырлар, кешикчи кими һәмишә ајыгдырлар. Јағыш, долу, шимшәк, сојуг, чанавар, ајы һүчумлары, тәһлүкәли вәзијјәтләр, дашгын, сел-су онлары горхутмур. Бу сәртлик онлары мөһкәм ганун-гајдалара өјрәтмишдир. Јүзләрлә гојун-гузуну горујан, сахлајан, һәр чүр гајғы илә бәсләјән бу адамларын бүтүн һәрәкәтләриндә ирадә вә гәтијјәт вардыр. Сүбһ тездән ојансам да, сүрүнү јериндә көрмүрдүм, нечә чыхыб кедирдиләр, хәбәрим олмурду. Бир дә һава гараланда, узаг дағларын јамјашыл әтәкләриндән гајыдыб кәлирдиләр. Бу сүрүләри горујанларын нә вахт динҹәлдијини көрә билмирдим. Санки јемәкләри дә, динҹәлмәкләри дә ајаг үстә иди. Онларла сөһбәт едәркән, тәбии чәтинликләрә бахмајараг бир дәфә дә дилләриндән шикајәт чыхмады. Тәсәввүрә кәтирмәк чәтин дејил ки, адичә сәһләнкарлыг, лагејдлик, тәнбәллик онларла гојунун итмәсинә, јахуд тәләф олмасына кәтириб чыхара биләр. Амма бригада елә бирләшиб, елә мөһкәм дәмир интизамла иш көрүр ки, тәләфат һаггында сөз ола билмәз.

Бә'зән чәтинликләр дә олур, һәјәчанлы вәзијјәтләр дә јараныр, анҹаг бригаданын мүтәшәккиллији, мөһкәмлији, бирлији нәтиҹәсиндә бунлар дәрһал арадан галдырылыр. Гузулара бахан чобан Хәмис ахшам гајыданда һесаб апарыб көрүр ки, онларын дәрдү јохдур. Фәнәр көтүрүб гузуларын далынча кедир. Достлары да көмәјә кәлирләр. Нәһајәт, дәрд гузуну јахынлыгдакы гајаларын алтындан тапыб кәтирирләр.

Нурмәммәд Мәммәдов кәнҹ јашларындан бригадирдир. Һәлә ијирми ил бундан әввәл, ону бу дағларын гојнунда көрмүшдүм. О вахтдан Нурмәммәд өз ишини, пешәсини севмиш, дағлара үрәкдән бағланмыш, зәнкин тәҹрүбә газанмыш, һеч заман бу дағлардан, пешәсиндән ајрылмамышдыр. Инди башчылыг етдији коллектив Киров адына колхозун ән габагҹыл бригадаларындан биринә чеврилмишдир.

Сов.ИКП МК-нын Баш катиби, ССРИ Али Совети Рәјасәт Һеј'әтинин Сәдри К. У. Черненко јолдаш демишдир: «Мүтәшәккиллик, гајда-ганун мәсәләси бизим үчүн үмдә, принсипиал мәсәләдир». Нурмәммәд Мәммәдовун бригадасы буна ән көзәл нүмунәдир.

АЗӘРБАЈЧАН КП МК пленумунун материалларыны охудугдан сонра гәлбимдә вахтилә олдуғум **Б. Сәрдаров адына нефт машынгајырма заводуна** кетмәк арзусу ојанды. Бурда әмәк адамлары арасында танышларым чохду. Бир нәфәр исә хүсусилә. Мән ону чохдан көрмүшдүм. Һәм ишиндә, һәм евиндә олмуш, аиләси илә сөһбәт етмиш, сонра да онун һаггында јазмышдым. Бу гоҹаман әмәк гәһрәманы **Сәфәр Абдуллајевлә** заводда һамы фәхр едир, чүнки онун шәрәфли, мә'налы һәјат јолу вар. Сон дәрәҹә садә, тәвазөкар инсандыр. Сосиалист Әмәји Гәһрәманы олса да, өзүнү чох сәмими апарыр, нә ловғалыг билир, нә өзүнү дартмаг, нә дә шөһрәтли олдуғуну көстәрмәк... Сәфәрин ән јүксәк кејфијјәтләриндән бири — өз әмәјинә бөјүк мәһәббәт бәсләмәсидир. Маһир ојмачы кими кениш шөһрәт тапмыш Сәфәр Абдуллајев өз ишинә бүтүн өмрү боју мәс'улијјәт һисси илә јанашмышдыр. Тәкҹә вәзифә борчуну јеринә јетирмәклә кифајәтләнмәмишдир. Кәл, кет, тапшырылан нормаңы јеринә јетир, вәссалам. Јох, Сәфәр үчүн белә шејләр јаддыр, өз ишинә, әмәјинә бүтүн үрәјини, варлығыны вермәји севир. Һәлә индијә гәдәр заводда онун бир дәгигә белә ишә кечикдијини көрән олмајыб. Онун үчүн дәгигә тәкҹә вахт дејилдир, мәһсулдар, иш-күҹдүр. Сәфәр Јурдумузун ән вичданлы зәһмәткешләриндән биридир, буна көрә дә лагејдлик, сәһләнкарлыг, сојуглуг онун әмәк һәјатында јохдур. Белә јүксәк ағыллы вә шүурлу мүнасибәт һәмишә Сәфәри ирәли апармыш, заводда она бөјүк нүфуз кәтирмишдир.

Сәфәр Абдуллајев тәгаүдә чыхса да, јенә севимли заводундан ајрылмамышдыр. Тәкҹә ишә кәлиб кетмәклә, вәзифә борчуну јеринә јетирмәклә галмыр, бүтүн сехләрлә, бригадаларла, усталарла, кәнҹләрлә мөһкәм достлуг әлагәләри сахлајыр.

Завод партија комитәсинин катиби Вагиф Мурадовун мә'луматындан ајдын олду ки, һәлә 1983-ҹү илин јанварындан низам-интизамын даһа да мөһкәмләнмәси үчүн ҹидди тәдбирләр көрүлмүшдүр. Партија комитәси, биринҹи нөвбәдә, ишә, әмәјә шүурлу мүнасибәтин даһа сабит, даһа күчлү олмасына чалышмышдыр. Буна инзибатчылыгла, һәдә илә јох, јолдашлыгла, сәмимијјәтлә, Сәфәр Абдуллајев кими ветеранларын көмәји илә наил олмушдур. Коммунист әмәји зәрбәчиси адыны алмаг уғрунда мүбаризә даһа кениш апарылмыш, бунун нәтиҹәсиндә јүксәк ад 224 фәһләјә верилмишдир. Һеч шүбһәсиз, бу ады аланларын һамысы ишинә, вәзифәсинә мәс'улијјәтлә јанашан, интизамлы, гајда-ганунa ҹидди әмәл едән мүтәшәккил адамлардыр. Онларын вичданы тәмиздир, һамы әмәји шәрәф иши, шан иши билир, она көрә мүнасибәтләри дәјишмәздир, мөһкәмдир вә гәтијјәтлидир. «Заводун ән јахшы бригадасы», «Заводун ән јахшы устасы» адыны алмаг уғрунда кедән мүбаризәнин нәтиҹәләри уғурлу олмушдур. Коммунист әмәји коллективи адыны алмаг уғрунда кедән мүбаризәнин исә мүсбәт чәһәтләри даһа чохдур. Бу јүксәк ад 6 бригадаја верилмишдир. Бүтүн бунларын сосиалист әмәјинә мүнасибәтин формалашмасында, мөһкәмләнмәсиндә әһәмијјәти бөјүкдүр. Һардаса ишә кечикән, сојуг мүнасибәт бәсләјән, лагејд, сәһләнкар варса, дәрһал белә мөһкәм коллектив арасында өзүнү јығышдырыр, һамы кими һәрәкәт етмәјә мәҹбур олур...

РӘСУЛ ӘЛИЈЕВИН башчылыг етдији јығычы-чилинкәрләр бригадасы инди заводда ән шөһрәтли бригадалардан биридир. Онун 21 нәфәр үзвү арасында рус, азәрбајҹанлы, ермәни, ләзки вә башга милләтләрдән нүмајәндәләр вардыр. Кечән ил бригада дилләдишә дүшмүшдү. Чүнки бә'зән кејфијјәтсиз мәһсул верирди. Бәс сәбәби?! Сәфәр Абдуллајев бригаданы һамилијә көтүрдү вә мә'лум олду ки, иш вахты кизлинҹә ичкијә мејл көстәрәнләр вар. Вәзијјәт кәркинләшди, әсас сәбәбкар бригададан узаглашмаг мәҹбуријјәтиндә галды. Бундан сонра кет-кедә бригада өзүнү дојрултду, тезликлә габагҹыллар ҹәркәсинә чыхды.

8 нөмрәли механики сехин фәһләләриндән Бахыш Мәммәдов, Новруз Һачыјев, Нурәддин Әмирасланов бир-ики дәфә ишә кечикмишдиләр. Сехин вә јерли комитәнин ичласларындан, јолдашлыг мәһкәмәләриндән сонра онлар нәинки ишә кечикмир, һәтта көзәл ишләри илә нүмунә олмаға чалышырлар. Завод партија комитәсиндә 2 вә 8 нөмрәли сех рәһбәрләринин һесабатлары динләнилмишдир. Бүтүн бунларын вә башга тәдбирләрин завод зәһмәткешләринин әмәјинин дүзкүн, мә'налы, сәмәрәли тәшкилинә, тәшәббүскарлығын, јарадыҹылығын артырылмасына, мә'нәви кејфијјәтләринин јүксәлдилмәсинә көмәји чохдур. Дөвләт Кејфијјәт нишаны илә бурахылан мәһсулларын завод һәјәтиндә сәркиси ачылмышдыр. Бунун да әһәмијјәти аз дејил. Һәр чүр шәраити олан мәишәт корпусунун истифадәјә верилмәсинин әмәк интизамына мүсбәт тә'сири бөјүкдүр. Заводда аиләви фәһлә нәслинин јаранмасы, буна кет-кедә мејлин күчләнмәси әмәјә шүурлу мүнасибәтин ән фәрәһли вә ән көзәл нәтиҹәсидир. Ијирмијә гәдәр фәһлә сүлаләси вардыр: Ибраһимовлар, Мәммәдовлар, Рәвановлар, Хәнгулијевләр, Әмруллајевләр, Пантелејевләр сүлаләләри...

СӘФӘР АБДУЛЛАЈЕВ заводун тәкҹә мүһарибә вә әмәк ветераны дејил, һәм дә јенијетмәләрин вә кәнҹләрин нүмунәви һами тәрбијәчисидир. Бу зәһмәтсевәр инсан јорулмағын нә олдуғуну билмир, о гәдәр сәбирли вә гајғыкешдир ки, һамыја ата гәдәр доғмадыр, әзиздир. Чүнки онда «тәҹрүбәдә мүдрикләшмиш устанын, мүәссисә фәдаисинин, кәнҹ нәслин тәрбијәчисинин, мәрд, принсипиал инсанын» сурәти вардыр. Заводда 100-ә гәдәр јенијетмәнин ајрылыгда өзләринин һами тәрбијәчиси олса да, јенә Сәфәр Абдуллајевлә мөһкәм әлагә сахлајыр, чыхышларыны, сөһбәтләрини динләмәјә һәмишә ҹан атыр, бу әмәк гәһрәманына дәрин һөрмәт вә рәғбәт бәсләјирләр.

ТӘҸРҮБӘ КӨСТӘРИР КИ, сағлам, ишкүзар бир коллективдә ишбурахма, ишә кечикмә, мәс'улијјәтсизлик кими мәнфи һаллар баш вермир, мөһкәм интизам да јараныр, әмәјә вичданлы, шүурлу мүнасибәт дә, бирлик дә, дүзлүк дә, принсипиаллыг да!

Шәрәф наминә, вичдан наминә чалышмаг, ганун-гајдалара ҹидди риајәт едиб, мәс'улијјәт дујмаг вәзифәсиндән асылы олмајараг һамыја мәхсус бир мәсәләдир. Инанырам ки, белә мәсәләни бир нәфәр кими бүтүн совет адамлары һәјата кечирир вә кечирәҹәкләр. Кимдә ки, вичдан вар, мәс'улијјәт һисси вар, онун ишиндән, әмәјиндән архајын олмаг мүмкүндүр.

Тофиг МАҺМУД.